



21698
Vol. I
III Mag. St. Dr. P

bieski.

Res Polonicae

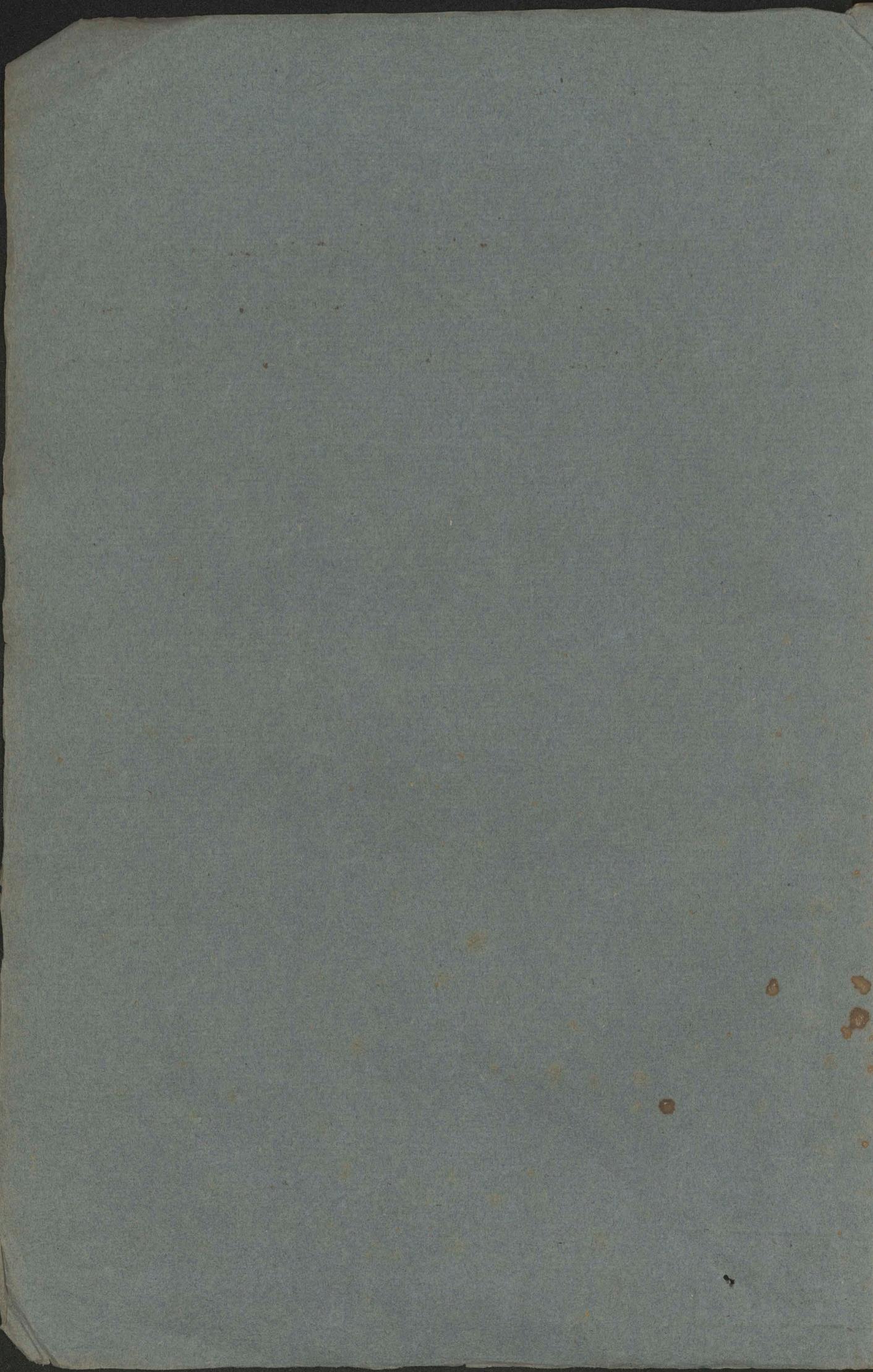
Kurzankonia Mathiae: Salutationes Sereniss.

et Invictiss. Principis Ioannis III. — nomine
Ordinum et Nationum urbis Leopoliniensis.

PANEG. et VITAE

Polon. Pol.

N. 1278



S

S

I

R

V

M

9m
26

SALVTATIONES
SERENISSIMI & INVICTISSIMI
PRINCIPIS
IOANNIS III

Dei Gratiâ

REGIS POLONIÆ.

MAGNI DVCIS LITHVANIAE.

Russiæ, Prussiæ, Masouïæ, Samogitiæ, Kijouiæ,
Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Liuoniæ,
Smolensiæ, Seueriæ, Czerniechouiæq;.

Nomine Ordinum & Nationum

VRBIS LEOPOLIENSIS.

MATHIA KVCZANKOWICZ, Vtiusque Iuris
Doctore, S. R. M. Secretario, Consule Leopol:

Idiomate Polonico Habitæ,

Latioque DONATAE

Et à Iosepho Antonio Kuczankowicz Filio, Artium
Humaniorum Auditore,

IN LVCEM PVBLICAM

D A T Æ.

Anno Natæ Orbi Salutis 1677.

ZAMOSCI, Typis Academicis.

Impr. Petri Koneciuski Zawadzki v. 1677. MM. Panu
263. y. Strugovi.



BIBLIOTH: UNIV:
JAGELLONICAE

2A. 698. III

PRINCIPIS in CLYPEO, REGNI BELLONA POLONI,

Hactenus armisonum sanguine scripsit Opus.

Iam Cruor, & sævi cedant discrimina MARTIS,

Scribitur in CLYPEO PAX, & amica QVIES:

Hoc TIBI debemus, REGVM FORTISSIME; cuius

Impaudo steterat Pectore tota SALVS.

INVICTVS Bello, PACEM post Arma tulisti;

Sic DECVS in SCVTO, clauditur omne TVO.

Ioannes Franciscus Kuczankowicz

SERENISSIMO ET INVICTISSIMO
PRINCIPI
IOANNI III.

Dei Gratiâ
REGI POLONIAE

MAGNO DVCI LITHVANIAE

Russiæ, Prussiæ, Masouïæ, Samogitïæ, Ki-
iouïæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Li-
uoniæ, Smolensciæ, Scueriæ, Czer-
niechouïæq;.

Domino Domino Clementissimo.



Tomum in SOLE TVO habes, ingen-
tis GLORIÆ TVÆ Pagellam hanc,
fimbriamque minimam, quam vnâ mecum,
Augustæ Purpuræ TVÆ substerno; S E-
RENISSIME & INVICTISSIME
REX. Nulla quidem fandi Maiestas ex æquo TE asse-
qui potest; omnino tamen ab ijs, Orbi dicendus es, quibus
discrimine T V O seruatis, Idioma lætitiae dedisti. Cul-
tissima omnium gaudij lingua, Gratias omnes habet; dum
PRINCIPI suo gratias loquitur, quas Pace, maximo

(2)

Bello.

Bello partâ meruit. Publicæ lætitiae hoc Idioma, etiam LEO ROXOLANVS, Triumphis TVIS sâpe didicit, cum ab Armorum TVORVM facie ORIENS siluisse; ut VICTOR OTHOMANNICÆ Potentia, tantò longius audireris. Amara hæc THRACVM silentia, ORBEM Vniuersum GLORIÆ TVÆ attentum fecerunt; cum Maximum ex ASIA Manubijs duceres Triumphum; Castris exuto ad Chotinum, funera toque ORIENTE. Redibat tunc ex DACIA TECVM, MARS ante Coronam verè Augustus, & omnis æui stupor; qui nunquam antea pari exemplo Triumphatos TVRCAS, ægrè olim capiet; nec Hilaria exinde nostra animi quavis indagine assequetur. Ob ZORAVNENSE quoque formidandum negotium, summâ virtute bellicâ, & admirabili Prudentiâ TVA confectum, quod TE gratiarum, & publicæ lætitiae Idioma loqui debeat; ij capiunt, qui sub ictu fuere. Naufragio TVO lenes alijs Ethesiæ, & alta domi quies; cum TV ancipitem REGNI Fortunâ, Augusto Capite TVO sisteres, & Pacem Sanguine parares. Ab vtroque Opere redeuntem MAGNUM TE & INVICTVM PRINCIPEM; seu cum CHOTINENSES LAUREAS, seu cum ZORAVNENSEM PACIS OLEAM ferres; Triumphali Honore LEOPOLIS excepit; seruata per TE, an rursus condita? quæ prima hostilibus armis obijci debuit. Data hæc functio Parenti meo, vt occurrentium TIBI fensus, verbis promeret; & in MAESTATIS conspectu, ore publico loqueretur. Exceptum à me breuibus Pagellis, Idioma hoc Patris mei; quod ipse infra MAESTATEM TVAM ratus, dum recondit; ausum hunc Filio, quod Iuris publici fieret, MAESTATIS TVÆ Clementia fiduciis permisit. Sinas ergo REX MAGNE, paruulos ad Te venire; ut TE PATREM PATRIÆ norint, voceque paternâ salutent; cum clingues adhuc, dignam tantâ MAIE.

tiam
sæpe
ENS
tenu-
W M
at-
ubijs.
nera-
V M,
stu-
V R-
nimi
NSE
â, &
atia-
unt,
efiæ,
For-
guine
TE
OTI-
EN-
nore
con-
hæc
ver-
ore
Idi-
EM
Iuris
a fi-
ulos
rint,
tan-
AIE.

ta MAESTATE vocem nesciant. Leget TE omne
æuum, etiam in hac minima Pagella, **R E G E M M A X I-**
M V M; non ex Facundiæ censu, sed ex **G E S T O R V M**
T V O R V M M A I E S T A T E; quæ dicentum de TE
curas omnes excedit,. Ita seruati magno toties discrimine
T V O, minimus **L E O N I S** Catulus; **T H R O N O M A-**
I E S T A T I S T V Æ, cum hoc pugillo munere affusus,
Regale illud Paludamentum **T V V M** dulciter lambo;
quod paratum erat, pro **D E O, & P A T R I A,** Augusto
Sanguine decolorari, & per Mille vulnera scindi. Annue
R E X I N V I C T I S S I M E stylo, cordequè Paterno hoc
agenti, precantique; vt reddita **P A T R I Æ,** Triumphis, &
immensis Laboribus **T V I S;** diu Nobis **T E C V M P A X,**
& F E L I C I T A S P V B L I C A R E G N E T.

Serenissimæ & Inuictissimæ
M A I E S T A T I S T V Æ;

Subditorum minimus

I O S E P H V S A N T O N I V S K v C Z A N K O W I C Z ,

Artium Humaniorum Auditor.

I
MAESTATE accum. negligere. Regis TE omnes
sumus, cum in pacem minima Regem MAXI-
MVM; non ex favoree coulisse reg ex GE STORVM
TAVRUM MAESTATE; das dictationis de THE-
cuse omnes excoegit. Ita estiam magno rore difficile
TAVO, minimus FEO NIS Catus; THRONO M-
IES TATIS TAV, cum hoc pergitio minime sufficeret;
Regis nunc Tavrum quicke insupps;
doucissimum esse hio DEO, & PATRIA, Anulo
significat eccliositatem, & est Mille annos concili. Annos
REX IN VACUUM SIME filio, cognoscit regnum jec-
tetur; pectoribus; at tegidis PATRIA; Thronibus;
immemor populi Tatis; qui Nostra TECHNAX
& EPICTIAS PRACTICA RICNET.

Secundum & Iungitissimum

MAESTATIS TAV,

Sapientiam minima

10 septem Antonia Kacxanowicz didi

Alia Huiusmodi Antonia.

11 septem Antonia Kacxanowicz didi

12 septem Antonia Kacxanowicz didi

13 septem Antonia Kacxanowicz didi

14 septem Antonia Kacxanowicz didi

15 septem Antonia Kacxanowicz didi

16 septem Antonia Kacxanowicz didi

17 septem Antonia Kacxanowicz didi

I

N

PO



did
IM
con
trop

SALVTATIO PRIMA
SERENISSIMI
IOANNIS III.
REGIS POLONIAE.
Magni Ducis Lithuaniae &c. &c. &c.

Cum Anno Domini 1673.

Die 16. Mensis Decembris.

POST VICTORIAM CHOTINENSEM SV-
PREMVS REGNI MARSCHALCVS, &
EXERCITVVM DVX, LEOPOLIM
REDIISSET.



Vo olim honore, Roma Gentium
Domina, Marcum Antonium victorem
prosecuta est; qui, vt primus Leonibus in-
uectus triumpharet; generosos Leonum Spi-
ritus frena pati posse doctos, primūm sub-
didit, & currui iunxit Triumphali; eo Te nunc, MAGNE
IMPERATOR, Chotinensibus Manubijs onustum,
confectoque maximo Bello feliciter Reducem, LEO Me-
tropoleos Russiæ, fidus, & peruigil Excubitor, Venerando

▲

Cultu

Cultu Nostro excipit Triumphantem. Non seiuges ille;
brutaliterque Currii Tuo Feras, aut indomitos iungit Leones;
sed pronos Honori Tuo, & in omne gaudij genus effusos,
quotquot sumus V R B I S huius Ciues, & Incolas, cœu
genuinos Leonis Catulos, in occursum Tuum educit; vt
quām maximo publicæ lætitiae apparatu, sensuque à Nobis
exceptus; per hæc ipsa supposita VICTORI TIBI,
animorum Nostrorum brachia, dilectum hoc Magnanimi
Leonis Cubile introcas. Nec verò aliud in Te Salutando
Orationis genus promimus; quām illud, quo à volucribus
olim humanas voces imitari doctis, Maximos Triumphantium,
Salutatos Roma audijt; cùm articulate, & energicè
proferrent. SALVE IMPERATOR; quibus Nos
Summo Tuo merito addimus, Salve VICTOR, Salve
TRIUMPHATOR, Salve Thracum, & Orientis totius.
Terror, Tauricæ fulmen; Cosacorum Rebellium Debellator.
Salve pietate, fortitudine, Sapientiâ, Magnitudine animi,
& rerum gestarum felicitate DVX incomparabilis; qui
Gentilitio SCVTO TVO, Coronam Regni Viduam pro-
texisti; & quod ex Horoscopo Genesis Tuæ, Astrorum pe-
ritissimis adhuc in flore ætatis Tuæ patuit, non semel ab
ultimo discrimine, propriæ salutis periculo conseruâsti. Ac
vt hic bellis quām plurimis immortalia Gesta TVA, transa-
ctumque cùm Immortalibus Scytharum Copijs, ingens ad
Podhayce Opus, haud commemorem, superiori Anno, cum
modica Veteranorum Manu, Antemurale Patriæ factus;
Hostem numero, & lætis successibus tumentem; dum ex
visceribus Regni, quo se vastis agminibus infuderat, ingenti
prædâ onustus reuertitur; maximâ virtute, strageque ad in-
terencionem fudisti; opimaque spolia ferens, Christiani
populi Captiuorum tot Millia, ex ipsis Tauricæ faucibus
eliberâsti. Nuperrime verò, optimis auspicijs, Solemnès DI-
VI MARTINI FERIAS in Hostico agens, Castra
Turcarum, naturâ loci, & arte munita, apparatuque bel-
lico

ille;
ones;
afos.
ccu
t; vt
Nobis
B I,
nimi
ando
ribus
han-
rgicè
Nos
Salue
otius
ator.
nimi,
; qui
pro-
m pe-
el ab
. Ac
transa-
ns ad
, cum
actus;
n ex
genti
nd in-
stiani
cibus
s DI-
Castra
é bel-
lico
lico instructissima, ausu planè vix auditò fortissimè aggressus,
DEO EXERCITVVM DVCE, expugnàsti; flo-
remque Militiæ, ac immanis potentiae robur profligasti,
& delevisti. Quinquaginta totis, & amplius à Clade Ce-
corensi Annis, Nobiles Polonæ Militiæ Manes, iustam è
Cœlo Nemesis poscentes, valido Superos vrgebant cla-
more.

Exoriare aliquis, nostris ex ossibus vltor.

Excitauit **DEVS, EXERCITVVM DOMINVS**,
fortem, inuictum, felicem TE Belli Imperatorem; qui San-
guinem Fratrum **TVORVM**, & Magni olim PROA-
VI TVI STANISLAI ZOLKIEWSKI CANCELLARII,
& **EXERCITVVM REGNI DVCIS SUPREMI**,
pro Fide Orthodoxa, pro Aris, & Focis, pro Salute, & inte-
gritate Patriæ, summâ virtute profusum; Os de Ossibus,
& Caro de Carne, **MAGNVS PRONEPOS** eius
vindicasti: contemptuiq; habitam immortalem operam
CELSISSIMI olim **PATRIS TVI, IACOBI**
SOBIESKI, CASTELLANI CRACOVIENSIS,
in pactis inter vtramque Gentem Fœderibus, nunc per
summum scelus violatis, satis superquæ vltus es; Ottomani-
ni Exercitus ad Chotinum tanto sanguine, tantoq; Cæ-
forum numero; quantus à Muçrone Polono cecidisse,
per omnem retro actatem, Res Nostras euoluentibus, haud
vnquam obseruatus est. Gratulamur proinde Virtuti, &
Felicitati **T V Æ**, concessum benedictione **DIVINA**, tam
insignis victoriae Decus, omnes, quotquot primariam hanc;
Leonis Roxolani incolimus **V R B E M**; cruentosq; sudo-
res, & belli curas ingentes profundè venerati, virentem
pro ijs, gratitudinis nostræ, **VICTORI, & TRI-**
VMPHATORI TIBI, deferimus Palmam, Auitoq; **SCV-**

TO TVO, adamantino pollice, tale incidimus LEMMA.
Semper HONOS, Nomenq; Tuum,
Laudesq; manebunt.

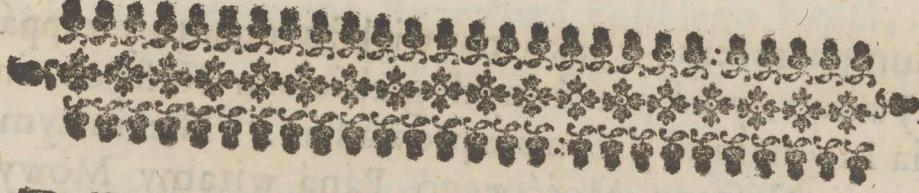
Fama verò etiam post Fata superstes, ituris in omne æuum
Heroicis operibus Tuis, immortales destinat Laurus.
Iam igitur ingredere VRBEM hanc, omine quām felicissi-
mo, ILLVSTRISSIME MARSCHALCE &
EXERCITVVM REGNI DVX SVPREME,
Triumphale Roxolanarum Gentium Caput, & Corona.

Ingredere Vrbem hanc Bellatorum Sarmatiæ, DVCVMQ;
fortissime, prudentissime, felicissime, per altas gestientis po-
puli voces, plausus, Vota, Panegyres; ac vt communi
omnium sensu, & voto loquar; Intende, prospere procede,
^{"Nobisq; impera} & regna, prælijs gloriosus, bello inuitus. Det utinam altissi-
ma illa Cœlorum Maiestas, per quam Reges regnant, aure-
am illam orbatæ Patriæ horam; vt Gentilitio SCVTO
TVO ab omni discrimine protecti, & alto pacis quasi con-
ticinio quiescentes, inter decretas, Supremo rerum Authori,
ob felicissimam ELECTIÖNEM, Gratias, in publi-
cos lætitiaæ plausus effundamur.

Vt Scuto bonæ voluntatis, protexisti Nos,
coronasti Nos.



6



PIERWSZE WITANIE IEGO KROLEWSKIE Y Mości P. Naszego Miłościwego.

Gdy po Zniesieniu Szczęśliwie Wojsk Tureckich pod CHOCIM E M Z wielkim Zwycięstwem, będąc na on czás NAYWYZSZYM MARSZAŁKIEM, y HETMANEM WIELKIM KORONNYM do Lwowa powrócił.

Aki niegdy Honor, Rzymianie, Victores Gentium, oddali Powracającemu z Zwycięstwem z Woyny Farsalickiej Antoniuszowi, że ná wiazd ico, aby pierwszy nad inszych Leonibus inuestus, in Vrbe triumphował, pierwszy raz generos Leonum Spiritus, mitigatā ich ad Manum ferociā subdiderunt, & Currui iunxerunt Triumphali; Taki Honor, y powinną wdzięczność laśnie Wielmożny Mościwy Pánie Márshałku y Hetmánie Wielki Koronny, Wászmości Názecmu Mościwemu Pánu, z Woyny Choćimskiej w dobrym zdrowiu, y Szczęśliwie, debellatis Hostibus do Korony powracającemu LEW Wierny y Czuyny Stolice Ruskiej Strażnik, przez nas dnia džiśiejszego oddaie. Nie poszostne Końce, áni nietozumne iákie Lwy, do Tryumfálnej Wászmości Názego Mościwego Páná Karoce zaprzega; ale Nas wszystkich Lwówian, quotquot sumus, iáko genuinos Leonis Catulos in occursum Wászmości Názego Mościwego Páná, z wielką radością wysyla, aby kmy Wászmości Názego Mościwego Páná Victorem y

Triumphatorem, z iako naywiekszą ochotą y zappáracią
przywitali, y ná poñizonych grzbietach Nászych, in Cu-
biliá Magnáimi Leonis wprowadzili. Nie inszym Wá-
szmości Naszego Mościwego Páná witamy Mowy Sty-
lem, ale tákim, iako niegdy v Rzymian wyćwiczone Ptá-
stwo, powracającyh z Woyny Káwallierow y Wodzow
swoich, witac zwykło, articulatc y energicē wymawiając;
Salue Imperator; a My nád to przydáiemy, Salue Victor;
Salue Triumphator; Salue Thracum, & Orientis totius
Terror; Tauricæ Fulmen; Cosacorum rebellium Debel-
lator. Witay Pobožny, Mądry, Męzny, Odważny, y
Szczęśliwy Wodzu Nátz, który Gentilitio SCVTO TVO,
Owdowiáley Koronie Polskiey, Wielki od rąk Pogáńskich
zaszczyt odważnie Vczyniłeś; y nie raz iż iako to peritissi-
mi Astrorum ex Horoscopo Genesis TVA, w Młodym
wieku Wászmości Naszego Mościwego Páná obiecowały,
ab Ultimo discrimine, propriæ Salutis periculo, záchowa-
łeś. A że inszych Okázy, y Podhaieckiey z Tatarami
Tránsakcyey, ná tén czas zamilczę; przeszłoletnicy Kám-
paniey, dosyć w szczupley Liczbie Woyská Koronnego,
będac Wászmość Nasz Mościwy Pán iednym w Czołce
całey Korony zaszczytem, powracającego názad z Mało-
polskich Prowincyi z wielką y bogatą zdobyczą Nieprzyja-
cielá, Szczęśliwie Wászmość Nasz Mościwy Pán rozgro-
miłeś; znaczne Łupy odebrałeś; y ták wiele Tyśięcy Duż-
Chrzesćiánskich Poimáncow, z Więzienia y Niewoli Po-
gańskiey Osvobodziłeś. Teraz zás świezo, w Ziemi Nie-
przyjacielskiey, ná Święty Marcin Koleduiąc Potężny y
obronny iako od sámy Náturny, ták y od Ręki ludzkiey
Oboz Otománski, niesłychaną Odwagą y męzny Ser-
cem opánowałeś, Wászmość Nasz Mościwy Pán, wstę-
pnym Boiem, DÉO Exercituum Duce Máchometánskie
Woyská rosproszyłeś; Florem Militiæ y Potencyą hárdego
Muślmániń gloriose zwycięzyłeś. Przez Lat Pięćdziesiąt

Y HISTÓRIA ZAŁI OGÓLNAŁA ZE ŚWIĘTYM MARCINEM
-MART-

śiat kilká, Szlachetne onie Rycerstwá Polskiego Kości, ná
Cecorze Pogrzebione, Vstawičnie do Nieba o Pomstę ná
Musułmanow wołaly.

Exoriare aliquis Nostris ex Ossibus Vltor.

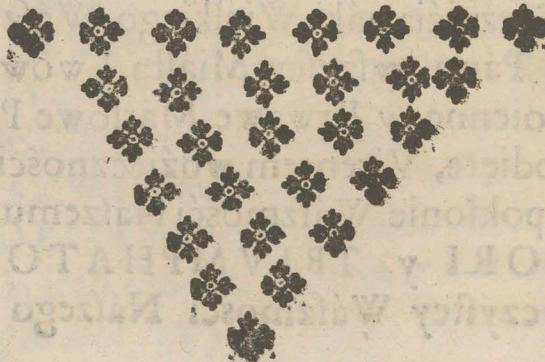
Wzbudził Pąn Bog, Dominus Exercitum, Wászmości Naszego Mościwego Páná, Mądrego,
Odważnego, y Szczęśliwego Wodzá, żeś Wászmość Nasz Mościwy Pąn Sanguinem Fratrum TVO-
RVM v Świętey Pamięci Pradziadá Twoiego STANISLAWA ZOLKIEWSKIEGO Wielkiego niegdy
KANCLERZA y HETMANA KORONNEGO,
zá Wiarę Świętą, y Światnice Pánskie, za Całość y dosto-
ięństwo Oyczysny odważnie rozlana: Os de Ossibus, &
Caro de Carne, WIELKI WIELKIEGO PRA-
DZIADA PRAWNVK Vindicauit; oraz WM.
Nasz Mościwy Pąn, lekkiey Vwagi y Despektu nieśmier-
telney prácc, Świętey Pamięci RODZICA Swoiego Iá-
śnic WIELMOZNEGO niegdy IAKOBA SO-
BIESKIEGO KASZTELANA KRAKOWSKIE-
GO, zá rozerwane Chocimskie PACTA, między KO-
RONA POLSKA y PORTA OTOMANSKA
zawárte, Sowiście się Wászmość Nasz Mościwy Pąn zem-
ściłeś; tak wiele Trupá Tureckiego ná placu pod Choci-
mem położyszy, iako nigdy retroactis Seculis y tem-
poribus, Gestā POPVLI POLONI przeżierając, Szablá
Polska niedokazała. Winszujemy tedy Blogostawieństwá
Bożego, y Szczęścia ták Wielkiego Wászmości Naszemu
Mościwemu Pánu, wszyscy Miasta Lwowa Incolæ, á oraz
zá Trudy woienne, y Krwawe Måsowe Práce ochotnic y
odważnie podięte, Virentem wdzięczności Nászey palmam
przy niskim poklonie Wászmości Naszemu Mościwemu Pá-
nu VICTORI y TRIVMPHATORI oddájemy.
Łakie ná Oyczystej Wászmości Naszego Mościwego Pá-
na

ná IANINIE Piorem Dyámentowym wyrysowanzy
LEMMA.

Semper HONOS NOMENq; Tuum LAVDESq; manebut

Famá zaś, y post Fata Superstes, w pozne Látá y Wicki,
odwáznym Wáfzmości Nászego Mościwego Páná
Dziełom, Immortales gotuie Laurus. Iuż tedy wstępuy
Szczęśliwie do Miástá, láśnic Wielmožny Mościwy Pá-
ńic MARSZAŁ KV y HETMANIE WIELKI
KORONNY, Tryumphale Narodu Ruskiego Caput, &
Corona. Wstępuy do Miástá Męžny, y Szczęśliwy WO-
DZV Nász, per altas gestientis populi Voces, plausus,
Vota, Panegyres: á že ex Communi Omnia Sensu y
Voto rzeke. Intende, prosperē procede, & regna, No-
bisq; impera, Præliis gloriosus bello inuictus. Day Pánie
Boże, per quem Reges regnant, onę Szczęśliwą Koronię
Polskiew Owdowiáley Godzinę, abyśmy Gentilitio Wá-
szmości Nászego Mościwego Páná SCVTO protecti, &
alto Pacis quasi conticinio quiescentes, zá zgodnā y Szczę-
śliwą ELEKCIĄ Naywyższemu Niebá y Ziémie Stwor-
cy, wzajemnie się wszyscy ráduiąc y weselac dźickowali.

Vt Scuto bonæ Voluntatis protexisti
Nos, Coronaſti Nos.



8

SALVTATIO SECVND^A
EIVSDEM SERENISSIMI
R E G I S.
ET SERENISSIMÆ
REGINÆ MARIAÆ
CASIMIRÆ.

Cùm Anno Domini 1676,

Post Expeditionem ZORAVNENSEM, LEOPOLIM,
SERENISSIMÆ SVÆ MAESTATES,
Mense Decembri aduenissent.

Dci Gratiâ, REX Inuictæ, Serenissime
DÓMINE.


OC REGIÆ MAESTATIS Titulo. Orbis
quidem Vniuersi Gloriâ digno, sed Hostibus
formidando; post tot sœuissima Bellorum
exhaustosq; immensi planè operis labores, salu-
uam, & incolumem, atque ab Annis Tri-
ginta expectatæ Pacis, desideratissima solatia ferentem, ex
Sacro Bello Reducem Maestatem TVAM excipit, & salu-
tat Lco-

tat Leopolis; V R B S erga Reges Suos, Fidei semper illibatae. Titulorum apud varias Gentes, Regnaq; quibus Principes, & Monarchs suos dignantur, plurima diuersitas, Augustam eorum Maiestatem variè discernit, & condecorat. Cæsares Romanos, semper Augustos Imperium habet: Gallia Christianissimos; Hispania Catholicos; Anglia quanquam iniusto prætextu, Fidei Defensores Reges suos indigitat. At verò Polonia Nostra, quanquam multis Principes suos ex Maiestatis prærogatiuâ Titulis ornâsse; primo tamen Bello ad Chocinum, Vniuersæ Christianitati formidando, contra Othomannos gloriösè perfuncta, ac omnino infracta; nouum Regibus suis, Inuicti Titulum, apud Sanctam Sedem Apostolicam promeruit. Vicarius quippe Christi, penes quem, & Ecclesiæ, & Regalium Titulorum Summa potestas est, GREGORIVS XV. Pontifex Maximus, Diuo Sigismundo Tertio Regis Inuicti Titulum, summo honore è Vaticano fastigio detulit. VRBANVS verò VIII. eius Nominis PAPA, incomparabilem gloriam, & felicitatem, Victorias, & Triumphos Diui VLADISLAI IV. Poloniæ tūm Principis summè estimans; cum eum Romam è Belgio honorifice inuitaret, gloriissimo eum Titulo Decus Septemtrionis, Fidei Præsidium appellauit. Sublimi hoc, ac verè Augusto, Regis Inuicti Titulo, quanquam veteri Polonæ Modestiae sensu, Regnum hoc abstinuit; Fuentes nihilominus Orbi Polono Superi, arcanâ quadam destinacione, TIBI illum Magni nominis Monarchæ IOANNI III. REGI Inuicto, vel ideo seruâsse videntur; vt Regni huius Fortuna, quam infra dignitatis gradum, ingentium calamitatum pondus deiecerat; per TE, ô REX INVICTE! in Orbis facie, summâ gloriâ emineret. Quantumuis enim vestigari haud facilia in suis Reuolutionibus Fata, totas sâpè Hostium vires, & quasi coniurati Orbis potentiam, ad emouendum funditus Regnum hoc, ab ipsis eius primordijs impulissent; semper tamen Dominus Exercituum, Cordatissi-

mos

mos Polonorum animos, eâ virtute armauit; vt potentissimos, Hostium, maximis prælijs viatos, in Triumphum duxerint; cruentisq; eorum cladibus ad fastidium usq; maduerint; & multitudine Captiuorum, quibus nec compedes, nec ergastula suffecerant, Vniuersam Poloniam impleuerint. Euum hic antiquius non euoluo; nec Victorias, & Triumphos, ex omni genere Hostium Polonâ virtute relatios commemoro; Pomerana, Prussica, Theutonica, Dacica, Moldauica Trophæa, non computo: Immortali gloriæ suæ ad Byczynam, Kirchholmum, Smolenscum, Telestinum, Triumphalia Opera relinquo: recenti dolore hiantia adhuc Patriæ vulnera, Corsunensia nimirum, Pilauecensia, Zamoscana, Zbarazensia, Zborouicensia, Berestecensia, Camenecensia, Transborystenica, Dacica, Suecica, Pannonica, Moschouitica, Scythica, Turcica Bella, & Arma, Hostibus intra Patriæ viscera admissis & sœpè Victoribus, Bellicosam Polonam Gentem, & Principes eius Reges Inuictos, ad Orbis inuidiam extulerunt. Præcipue tamen ad Podhayce, in vltiori Russia, in Scythica, & contra Othomannos ad Chotinum maximâ Belli occasione, summa in TE Virtus Bellica, scientia rei Militaris, armorum gloria, & felicitas enituit: cum Gestis TVIS immortalibus, Orienti, Occidenti; probasses, quam Poloni, & eorum Inuicti Monarchæ, frangi, vinciq; nesciant. Quanquam enim Potentissimus Orientis Imperator, ac vt verbis GREGORII XV. Pontificis Maximi utar, Draco ille sœuissimus, Regnorum cadaueribus, ^{et} sanguinibus Orientis saginatus; non unius tantum Poloniae funestum meditatus excidium, iam & Germaniam, & reliqua Christiana Regna, totumq; Occidentis Imperium, cui nunquam non inhiat, immensa spe deuorasset; TVA, nihilominus, O REX Inuite! incomparabilis animi fortitudo, & armorum felicitas, insigni documento ostendit; hunc Terrorem Orbis posse terreri & vinci; cum TV Regum fortissime, Imperatoria tum Belli potestate Militiae Regni Praefectus, exiguis longe-

quē imparibus Exercitūs TVI viribus, validissimas Turcarum Copias; quæ locum naturā, vallo, fossisq; & imminenti Castello munitissimum, Castris in immensum, productis insederant; supra omnem experientiæ Bellicæ spem, & modum; non inter Impedimenta, nec in saltu Gaudino; sed aperto Marte, & in ore gladij expugnāsti; tantoque Hostium numero, partim cæso, partim capto, spolijs & Castris ingentibus potitus, Trophæa in ijs DEO VICTORI erexisti. Augustam hanc virtutem, & fortunam TVAM, biennium est, ut experimento SVO didicit, immanni potentia confisus, acer, & Christiani sanguinis sitientissimus Turcarum Imperator. Quamuis enim ex ijs, quas iam olim Bellorum voragine hausit tribus Orbis partibus, excitam sedibus suis, vniuersam prope Barbariem, Regionibus nostris infudisset; Gentiumq; ferocissimis citeriorem Russiam, & Podoliām impleuisset; prudentissimo nihilominus Consilio TVO, ô REX, quod in ordinandis Regni Copijs enituerat; cùm Legiones Nostræ Superioribus Bellis attritæ, & exhaustæ, ē Hybernis suis tempestiuē adesse non potuissent; Armorum Suorum nunc in Dacia à Sniatino; nunc versūs Camenecū, à Tarnopole; nunc in vltiori Russia, à Łabun, & Międzyboze, diuersione factâ, metuq; interiecto, tantus ille Orientis Helluo, longius à Tyra, vltra Humanium non processit; Columnasq; Fortunæ suæ, in hac tristissima Cosacicæ ruinæ fauilla ponere satis habuit. Manus quoq; victas dedit Felicitati TVÆ, Vffeim Morawski Scytharum Lithuaniae, qui in partes Turcarum, transierant, Ductor; concessitq; in manus TVAS, vna cum Oppido & Arce Barenſi validâ, cui cum Præfidiarijs suis præfuerat. Ad Inuicti Nomini TVI Gloriam, Hohol Cosacicæ Militiæ Tribunus, cum Legione Bracłauensi; & Podoliæ, in obsequium venit. Vectus Militiæ, parereq; nemini suetus, Zaporouiensium Cosacorum Præfectus Sierko, minax ille, & continuus Scythiæ Timor, cùm Trans-Boristenicis copijs, ad recognoscendum

TE

10

TE Principem suum, ab Ostijs Borysthenis processit. Cæsi Rascouiae, Curis & Auspicijs TVIS, Turcarum Præsidarij, Cohortesq; Nostræ eò inductæ. Crimenses & Nahaienses Scythæ, ex ylteriori Russia, forti dexterâ pulsæ. Oppida, & Arces ylterioris Russiæ, ad Bohum, & Tyram Flumina sitæ, ex manu Hostium receptæ, & Regni Præsidijs firmatæ. Patrimonium Reipublicæ Vlterior Russia, pro quâ paranda, retinendaq; immensarum opum tantam vim, tantumque Nobilissimi Sanguinis sudimus; admirabili curâ, virtute, constantiâ, & fortitudine TVA, in obsequio Reipublicæ retenta; & licet non tota; in excidium nihilominus Machometani Dominij, collendumq; externi Principis iugum, serio animata, & exulcerata, iuxta Arcanum illud, quo rerum Politicarum peritissimi norunt, quam expedit, & quantum intersit: In virtute Beelzebub ejcere Dæmonia. Ab eodem virtutis, prudentiæ felicitatisq; TVÆ Genio, Terror ille venit; qui Anno superiori, Turcarum, Scytharumq; numerosos perculit Exercitus; cum quibus ferus ille, feroxq; Imbraim Passa, Tauricano Principi iunctus; dum in imbellem Turbam sæpe ex improviso desæuit; dum inermes, glebaeq; adscriptos, in Barbaram Captiuitatem abducit; dum Arces, & Castella, quibus contra tantum discrimen, ægrè prouisum fuerat, demolitur, & solo æquat; iusto decernere TECVM prælio, & in aciem descendere haud vñquam ausus est; quinimo vix Legionibus, Castrisque TVIS, aliquot trepidis velitationibus illatus, fædèque pulsus; elegit potius vitâ incolumi, Finibus Regni TVI, inglorius excedere; quam Fortunæ TVÆ vim, & Exercitus Poloni virtutem, dubio Marte experiri. Res porrò maximi negotij, Bellique formidandi; in quo Te Annus hîc Atlantem Patriæ fortissimum reddidit; an non ingentis animi, summae prudentiæ, & cordatissimi Pectoris TVI, illustre omni æuo præbuit documentum? an non Polonæ Militiæ Decus, roburq; Inuictum, Orbi spectatissimum fecit? Ducenta Millia armis, virisque & tor-

C

mentis.

mentis bellicis instructissimi Exercitus, Saytan Imbraim Paf-
sa Martis Othomannici Dux Supremus, cum Selimo Gereij
Thauricano Scytharum Principe, Regionibus nostris, quæ
Tyræ Flumini adjacent, infuderat; Copias haud infra Xer-
xis numerosissimos olim Exercitus aestimandas; ea animi
destinatione, ut in Penetrâlia Regni TVI, ab hac parte alti-
us irrumperet; obvia quæq; ferro, & igne depopularetur;
ac velut uno hiatu omnia absorberet. Atrox id omninoq;
horrendum, ubi latè percrebuit; fueratqué quod iustè omnes
percelleret, ad tantam inundationem Gentium; quarum iu-
rati, & inexplicabilis animi, ad excidium Nominis Poloni, ar-
dore maximo ferebantur. Multorum consilia fuere, eorum
potissimum, quos ob continua Bellorum pericula, animus iā
defecerat; tantam armorum hostilium vim quam longissime
declinare. Alios metus incesserat, ne profectionis TVÆ Re-
giæ contra Hostem tanta pernitas, in Republicæ perniciē
vergeret; verius ne fieret violentia quædam impellentium
Fatorum, quæ passim trahunt, ut præcipitent. Pleriq; fune-
sta ominati, prout in dubijs pessimus est Augur Timor, indo-
lebat TIBI Principi, ad Sacrum hoc Bellum profecto, ea-
demque propè, quæ olim VRBANVS IV. Pontifex Maxi-
mus Conradino, Neapolim contra Carolum Cæsarem pro-
ficijenti dixisse legitur, memorabant; Innocens hæc victi-
ma ad Aras dicitur. Reliquis pro suo cuiusq; Genio, varia
animo obuersabantur. Et erant quos pericula Fratrum, aut
Propinquorum proprijs stimulis incenderent. Prorsusque o-
mnes diuturnis Bellis exhausti, consumptique, tuta dissere-
bant, & præsentia, quam vetera, & periculosa malebant.
Consilijs huiusmodi in diuersa, animisq; distractis certum
nihil decerni potuit: processissentq; in immensum meditamē-
ta hæc ambiguë differentium, audientium, timentiumque,
donec labantes consilio Patres firmaret Author; nisi TV
REX Magne, REX Inuite, dubijs finem consilijs, animi TVI
Magnitudine incomparabili fecisses; vitam & salutem T.V.

AM

AM cum Hostium fortissimis Bono Publico deuouens; negligensque tunc iora suadentium timidis dissuasionibus, suspicis; & frustra gementibus verbis; Copias & Inuictum Perctus illico in Hostem mouens; ceu illud augusta mente volueres, quod Poeta cecinit.

Occurritque suo libens
Fato, nec queritur mori;
Rex est, qui metuit nihil.

Tanto animi ardore, iuisti obuiam Potentissimo Hosti; ut que primum TIBI, cum Exercitu TVO in conspectum eius venire licuit; acerrimo confestim cum Machometanis Gentibus congressu, stragem in ijs, dimicatione primâ haud exiguum, ad Woymlouum prosperè fecisti: ob quam Musulmanæ acies exacerbatae, tantoque acrius exardescentes, maximo rem pælio, & validissimis aggressionibus vrgere destinârunt. Continuò quippè Tauricæ Princeps, cum numerosissimis Scytharum copijs, Castris se TVIS propius admovit. Imbraim quoque Saytan, cum alijs primoribus Turcarum, Exercitum longè maiorem quam ex literis constabat, formidandâ acie Legionibus TVIS opposuit. Cumque centena & amplius tormenta bellica, in stationes TVAS direxisset, munitionibus ad id, opere militari, vineisq; excitatis, granidine ignea, tonitruifq; maximis, in Castra, & Exercitus TVOS detonuit. Mugiebant continuò ingentes machinæ, cumque ex ijs tonare non cessaret, verè Sathanas Passa: Deus Christianorum, horrenda illa missilia, Fidelibus suis innoxia fecit. Traiecere fluum quoq; Suicam hostiles copiæ, Tauricæque Principis Filius, vicenis prope Tartarorum milibus eò traductis, id egit; vt non à fronte tantum, sed à tergo quoq; Legiones TVÆ impeterentur. Cœlesti nihilo minus suffragio, & incredibili TVORVM virtute, sèpius exinde submotus Hostis; dum id toties frustra conatur, contra fortiter dimicantes, haud pæualens reiectus est. Quo viso Othomannicæ acies in stuporem actæ; dum id altius mente

reuoluunt; quam strenuè, modica TVORVM Manus, in-
gentibus Scytharum Copijs vndiq; cincta, & ad angustias
redacta, Rem gereret; & quām inuicto animo confertissimis
resisteret; attonitæ dixere, & eousqué ingeminare non de-
sistunt, quod olim Pyrrhus devictis Romanis protulit: Non
vt alijs Gentibus inest, sed verè cum iacenti Polono luctam
esse, magisq; tunc metuendum. Ea quippe fuit Exercituī
TVO, in summo rerum discrimine, animorum vis; ea in re-
bus fortiter gestis dexteritas, infractaq; Constantia, quamuis
iniquo satis loco constiterit; vt illi fuerit necessitas in loco,
spes in virtute, salus ex victoria. Tu verò vt Maiestatis, ita
& Mentis Augustæ, REX, vnā cum supremis utriusq; Gen-
tis militiae Ducibus; per complures licet dies graui velut
obsidione arctatus; præferebas eundem per seria, per iocos
animum; Orbiq; in re tam ancipiti probasti; Fortes & stre-
nuos viros, etiam contra Fortunam insistere: perpetuisque
Tuis vigilijs, inexhaustâ curarum serie; miręq; attento ad
omnia, prudenti, Diuinoq; planè animo; multa quæ natu-
rà impedita erant, consilio expediebas. Verbo dicam Rega-
li Capite TVO, & exiguis Copiarum viribus, Fata Ciuium
Gentis TVÆ complexus, par oneri tanto Hercules sustine-
bas. Indignatus proinde Rebus suis, versusq; in rabiem
Hostis, continuis diebus tredecem, aliquot millia globorū,
ex ingentibus Machinis Bellicis; insuper & aliquot Centena
ignitarum, molisq; inusitatæ glandium, in Castra Polona
ejaculatus; postquam densissimo tormentorum fulmine,
sulphuratisq; iaculis, Castrorum intima lacerasset; exploratis
sæpius, aperto quoq; Marte fortissimis TVORVM animis;
Munitionibus, vallorumquæ Cortinis, fossisquæ ad vnius sa-
gittæ iactum, Castrorum Tuorum munitioni admotis; pro-
ducto ex industria pacisendi inter utramquæ Gentem ne-
gotio, moxqué interrupto; ac deinceps cum eâ, quam ante
proposuerat, incundi Fæderis Normâ reassumpto, Pacem
primus petijt, TV quoq; REGVM Prudentissime, magna
animō

in-
stias
imis
de-
Non
tam
citui
n re-
nus
oco,
ita
Gen-
velut
cos
stre-
sque
o ad
atu-
lega-
rium
tine-
piem
orū,
tena
lona
mine,
oratis
imis;
us fa-
pro-
n ne-
ante
acem
agno
uime

animo cōtemplatus, recentique memoriā tenens; Regnantiū maxime egregios fines, quoties ignoscendo transigitur. Concius quoq; sensūs, & votorum Senatūs, Populiq; Poloni; Bonoq; Publico, quam maximē intentus, maluisti securitati, antequam vindictæ consulere. Atquē hæ sunt bene, & sapienter Imperantium Artes; Consilio Res externas moliri, Arma procul habere. Nam iuxta Politicorum Prudentissimi Dogma; Sapientibus quietis, & Reipublicæ cura; leuissimus quisquæ, & futuri improuidus, spe vanâ tumens. Haud quidquam profuit Hannibali, quanquam solerti, animoso, fortunatoquē DVCI, Saguntinos inclementius habitos, ad extrema deduxisse. Dedit & REX Bardanes imprudentis Consilij pœnas; quòd cùm maximo Bello distinetur, in quo de totius Regni salute, Alea iacta vertebatur; insuper & alio, quanquam non æquè graui cùm Seleucitis Bello, implicari se passus fuerit, qui in eum tametsi dignas vindicijs offensas admisissent; differri nihilominus eas tantisper, Remq; opportunā dissimulatione componi interfuerat. Sed ille Irā magis, quam ex vsu præsentī accensus; viribus distractis, Hostium vires, & victoriam auxit, Regnoq; excidit. Poenitet nunc & Hispaniam Consilij sui; quod Philippus II. REX Catholicus, cum Belgis, aliquando iusto acrius egerit. Prouinciae quippè, & Vrbes illæ longè felicius, & pacatiū effloruissent; sumptusquè illi immensi, in Bella tot Annorum erogati, non Belgij tantum, sed Asiæ quoquè pretio suffecissent. Ita Hispani, qui ab ijs, quæ prætendebant, ne digitum quidem recedere voluerant; concedere nunc Decempedas, & integras Prouincias coguntur. Parthorum quanta olim Potentia! quantum in prosperis fiducia; Pondus! Eorum tamen Regi, qui recte consultum voluerant, salubria suasere; vt nimirum non tam Armis, quam mutuis potiū amicitia; Officijs Romanos sibi conciliaret; initaq; cum ijs societate, Res Dominijs sui, tanto firmius stabiliret. Vologessen melius Societate Romanâ, quam-

D.

damnis

damnis mutuis, Genti Parthorum consulturum. Imperium
Romanum, tam ingens, tam Augustum, Orbique Vniuerso
Magnitudine potentiae formidandum, non aliter in immen-
sum excreuit, Finesq; suos extremis Terrarum Finibus defi-
niuit; nisi quod Gentes Varias, Immanes, Barbaras, Inquiet-
tas, sibiq; infestas, in societatem receperit; fueritque rece-
ptaculum, & vicinorum, & viatorum. Nouerat Apex ille
Orbis, & Triumphatrix Gentium Roma, Hostibus bene vti;
acerrima in se populorum odia, in benevolentiae Gratiam
vertere: Orbis Terrarum opibus per Foedera Pacis ditari;
atq; ex ijs Potentiae robur reddere inconcussum. At Condi-
tor Noster Romulus, tantum Sapientiam valuit, vt plerosq;
Populos eodem die Hostes, deinde Ciues habuerit; Caius
olim Cæsar in Senatus Romani facie dixit. Regnantium
hæc, & plura huiuscemodi Sapientissimi Consilij Oracula,
Regum Gloriosissime, Diuinâ mente TVA agitans; Pacem
Regno huic, ab Annis Triginta desideratissimam, incompa-
ribili Patriæ Bono sanxisti, fecistiq;: pro qua Regali Throno
TVO profundè affusi, Gratias Maiestati TVÆ agimus Im-
mortales. Interpretetur hæc, pro suo quisq; sensu, & vt li-
bet disserat ex aduerso; verum ægræ sauciæqué Reipublicæ
quiescere oportuit, ne ipsa curatione vulnera rescinderen-
tur. Celebre illud Elogium, Marco Antonio Imperatori
summâ virtute, & gloriâ Principi, à calamo Historici Roma-
ni venit, quo nec sapientiam, nec gubernandi peritiâ, nec ani-
mi Celsitudine Maiorem, Romani Fasces Cæsarem habuere.
Marcus Antonius ærumnis publicis, quasi Defensor obie-
ctus est. Panegyrim hanc Magno Cæsari datam, dum ani-
mo reuoluimus; cernimus ad oculum, & agnoscimus, Su-
perum Nobis Fauentium ineffabilem Prouidentiam; quæ
cum Regnum hoc ab extremo interitu vindicare; Vrbemq;
Nostram calamitatibus Publicis exhaustam, ab imminenti
Excidio liberare statuisset; REGEM TE Nobis tam bonum,
tam Prudentem, curis, & laboribus tam inuictum, pericu-
lis tam

erium
iuerso
mnen-
s defi-
nquiet-
re rece-
ex ille
ne vti;
atiam
litari;
condi-
erosq;
Caius
ntium
acula,
Pacem
ompa-
hrono-
us Im-
vt li-
blicæ
deren-
tiori,
loma-
c ani-
ouère.
obie-
n ani-
, Su-
s quæ
emq;
nenti-
num,
ricu-
tam

lis tam imperterritum, tam felicem, cœlitus dedit: præter quē
alius, tantis, tamq; atrocibus, & funestis Reipublicæ Fatis,
haud dubiè succubuisse. Securè proinde ad maius Augustæ
Gloriæ TVÆ Decus, verbis Historici vtar: **IOANNES**
III. REX POLONIÆ IN VICTVS, Ærumnis pu-
blicis quasi Defensor obiectus est. Etenim nisi ad illa Tem-
pora natus esset, profectò quasi vno lapsu ruissent omnia
STATVS POLONI. Credo Diuinitus attributum, vt dum
MVNDI LEX, seu Natura, aliudue quodpiam hominibus
incognitum mala gignit; **RECTORVM Consilijs, tanquā**
Medicinæ remedijs leniatur. Incomparabilem hanc Forti-
tudinem, prudentiam, Felicitatem TVAM Christianus mi-
ratur Orbis, Victor Veneratur Hostis: **LEOPOLIS**, ac
vt à Magno Nomine TVO, Nouum ei Nomen veniat
IOANNOPOlis Beneficiaria Ciuitas MAIESTATIS
TVÆ genibus aduoluta adorat. Fideles Subditi, vnà &
Beneficiarij MAIESTATIS TVÆ sumus. Quam ex sacro
Bello Reducem, Saluam, & Incolumem, maximo lœtitiae
affectu excipimus. Empti sumus ex Lapide, plus dicam ex
sanguine MAIESTATIS TVÆ; quos vt vltimis Fatis eri-
peres, conseruaresq;; non Ærario tantū TVO, sed vitæ quoq;;
quin & Sanguini TVO REX OPTIME non pepercisti; Augu-
sto Capite TVO, pro Defensione Nostra, Maximis toties pe-
riculis obiecto, deuotoq;. Meritò igitur, hoc TE, REX In-
uictissime Titulo, Veneratur, & Salutat, PRINCIPEM, &
BENEFACTOREM suum LEOPOLIS, vel Beneficio TVO
conferuata IOANNOPOlis; verissimè enim Poëta cecinit:

Qui validas Turres & Saxeæ Mænia ponit

Non facit ille Vrbem; Qui souet, ille facit:

Vota pro TE superis nuncupans; vt Orbi POŁONO Long-
ævus; Felix, & Pacificus Regnes.

A V G V S T O hoc Titulo, Summâ Virtute, & felicita-
te, SERENISSIMI REGIS DOMINI Nostri CLEMEN-
TISSIMI, gloriocè quæsito; TE quoq; A V G V S T A Nostra

REGINA INVICTISSIMA, Vrbs LEOPOLIS vel
IOANNOPOLIS effuso animorum gaudio excipit, & Sa-
lutar: votoq; Publico gratulatur, quod tantā SERENISSI-
MI REGIS Fortunā, tantoq; Immortalis Gloriæ Plausu,
florenti, & incolumi, MAIESTATI TVÆ frui liceat. Me-
mini quām optimē, Diuos olim Gentilium, vniuersis sapidissi-
mis dulcoribus, in vnum Craterem congestis, Deam Cy-
beken honorasse, quod eam Matrem Bonæ Spei habuerint.
Agimus id & Nos Vrbis huius Ciues, & Incolæ: totq; in-
gentium curarum, cruentorumq; laborum, Bellicæ fortitudi-
nis, prudentiæ, felicitatis, SERENISSIMI REGIS
DOMINI Nostri CLEMENTISSIMI, dulcores omnes
suauissimos, immortali gloriæ comprehensos; maximo dono
TVO AVGVSTA Nostra, gustuiq; sapidissimo offerimus;
Teq; BONÆ SPEI & PATRIÆ MATREM dicimus, eā
votorum comprecatione, quam apud Polybium dignam
Throno reperi; Non excedas Terris videoas Nepotem. Mi-
hi verò modicā Nominis immutatione dicere liceat; Non
excedas Terris, donec FILIVM in Throno videoas. Ac
vt inter hæc dulcia oblectamenta; quibus ex Immortali
Gloria, & Felicitate, SERENISSIMI REGIS Nostri
DOMINI CLEMENTISSIMI frucri; is etiam
MAIESTATI TVÆ Dulcor sit Maximus, vt
videoas FILIOS FILIORVM TVO-
RVM, ore pariter, Cordcq;
Vouemus.



14

DRUGIE WITANIE

Naiśniejszego PANSTWA

KROLESTWA Ich Mości.

Po skończonych Szczęśliwie z Portą Otomańską
Traktatach, pod Zorawnem.

Z Łaski Bożey

NIEZWYCIEŻONY KROL V

Naiśniejszy Pánie.

T Ym Tytułem, ná wszystek Świát głosnym, a Nieprzyjaćielom strásnym; po Prácach, y Trudach Woiennych, w dobrym zdrowiu, z dobrym dziełem, mięgo y pożadanego od Lat Trzydziestu Pokiou, Wászec Krolewską Mość. P.N.M. ex Bello Sacro Reducem wita Łwow, wierne zawsze Pánom swoim Miasto. Roźne Národy y Páństwa, roźnymi Tytułami, Pánow y Monárchow swoich regáluią. I M P E R I V M dáie Tytuł Krołom Rzymskim semper AVGVSTVS. KORONA FRANCVSKA, CHRISTIANISSIMVS. HISPANIA, CATHOLICVS. ANGLIA, lubo niesłusznym pretextem, Fidei Defensor, KORONA zás POLSKA lubo zawsze znamienitymi, y w spániálymi P A N O W swoich zdobiła Tytułami, po pierwszcy iednak strásnycy

B.

wszystkie

wszystkiem Chrześcianstwu z PORTA OTOMAN-
SKA Woynie, nie przełamana w Siłach swoich zostawszy.
Nowy Tytuł, INVICTI, Pánom swoim v Stolice S.
Apostolskicy ziednała: bo ná ten czás Náwyższy Tytuło-
dawca Biskup Rzymski GREGORIVS XV.
ZYGMOVNTOWI. S. Pámięci III. Kroowi Pol-
skiemu, inuieti REGIS Titulum postał. V R B A N
zás Osmy tego Imienia PAPIEZ, Wysoką Fortunę,
Heroica facta, y Trudy Woenne S. Pámięci WLA D Y-
SLAWA Czwartego, ná on czás Krolewicá, wysoce po-
ważając, gdy go z BELGIVM do Rzymu zapraszał,
wielkim y známiennitym Titułem ozdobił, názwawszy go
w Liście swoim, Decus Septemtrionis Fidei Præsidium.
Ták wysokiego y známiennitego Titułu NIEZWY-
CIEZONY, lubo przez te czasy KORONA
POLSKA, przy Stáropolskicy skromności swoicy zá-
niechala; žyczliwe iednak Orbi Polono Niebá, occultá, Fa-
torum Ordinatione, Wielkiemu Imieniu W. K. Mości.
IANOWI TRZECIEMV, ták Wielki Tytuł
záchowáły: Rozumiem, nie dla inszey przyczyny; tylko że-
byś W. K. Mość, ták nisko po te Lata posadzoną Naro-
du Swoiego Fortunę; altius ab infimo, ná Widok Świata
wyprowadził. Lubo ábowiem dowcipne in suis Revoluti-
onibus Fata, cały niemal Świát z Potencyą swoją ná prze-
jamanie Sił Polskich, á Condita POLONIA zordino-
waly; zawsze iednak PAN Załępow, tákimi Siłami PO-
LONORVM pectora armavit; że z potężnych y
Wielkich Nieprzyjaciół swoich gloriose triumfowali: Krew
Nieprzyjacielską ad fastidium rozlewali; Multitudine Ca-
ptiuorum, ná ktore áni Káydan, áni Więzienia niestawáło
POLSKĘ napełniały. Aże Starych Wicków nie wspo-
mnię; y dawne pominę Zwycięstwá, Tryumfy, Ktore Na-
rod Polski, z rożnych, y potężnych Nieprzyjaciół swoich
odnošíł; że zamilczę Pomorskich, Pruskich, Śląskich, Wo-
łoskich

łoskich, Multánskich: że Byczyny nie wspomnie, ani Kircholmà, ani Smolenská, ani Telezyny: Świeże Vulnera REIPUBLICÆ, Korsuńska, Pilawiecka, Zamoyska, Zbárázka, Zborowska, Beresteczka, Kamiciecka, Vkrainska, Zadniczka, Wołoska, Szwedzka, Węgierska, Moskiewska, Tatarska, y Turecka Woyná, mając przy tym Nieprzyjaciół & intrancos, & Victores: Narod Polski, Waleczny y Odwázny, Pánów zás, y Monarchow Polskich Niezwyciężonych, ad inuidiam Swiatu wystawiły. Oso-bliwie jednak ná Podháieckey, Vkrainskiey, Tatarskiey, Tureckiey, y Choćimskiey Kämpaniey, Męstwo, Rostropnośc y Fortuná W. K. Męi emiuit pokazawszy, ORIENTI & OCCIDENTI, że POLACY Y MONARCHOWIE POLSCY, vinci & frangi nesciunt Lubo ábowiem Potentissimus Orientis Imperator, a že slow GREGORII PAPÆ XV. zaży-ic, Draco ille sanguissimus, Regnum Cadaueribus, & Orientis Sanguine Saginatus, nie tylko Państwom y Provinciom Korony Polskiej funestum meditatus excidium, ale też wszystkie Rzeźe Niemieckie, y Occidentalne Imperium immensa spe devorąsset; Męstwo jednak y Fortuná W. K. Męci, świezo pod CHOCIMEM, iastnym dowodem probauit; hunc Terrorem Orbis posse terreri, & Vinci: gdy W. K. Mość na on czas Wojská Koronnego WODZ Naywyższy, szczupła Ludu Polskiego Ręką, Wielkie Tureckie Wojská, ná obronnym od samej Natury Miejscu, w Potężnym Okopie, y pod Fortelęm siedzące, nad podbięństwo Experjencyey Woiennę, nie intrę Impedimenta, ani in Saltu Caudino, ale w Otwartym Polu, dobył, zwycięzył, Więźniow nabrał, cały Oboz opanował, y w nim pod Namiotami Muślmánskimi, za Wielkie Dobrodziejstwo y Zwycięstwo DEO VICTORI podziękował. Doznał powtórnie tak dwuletniej Kämpanicy, Męstwá, y Fortuny W. K. Męci Cesarz Turecki, potę-

żny, bystry, y ná krew Chrześciańską chciwy, y záiuszony Nieprzyjaćiel. Bo lubo że trzech części Swiatá, ktore iuż był Mieczem dawno záwoiował, exutam propé omnem Sedibus suis barbariem in latè patentes P O L O N I A E Campos. wprowadził; Narodami bitnymi, Vkrainiske y Podolskie Pola okrył; z Mądrym iednak W. K. Mości Woy-ská Ordinacycy, nižli się całe Woyská znužnione, y pozno pośilone ściągać mogły; majać wielkie diwersye w Wołoszach, od Sniatyńia; pod Kamińcem, od Tarnopolá; w Vkrainie od Łabuniá, y od Międzyboža; nie śmiał dalej Humańia od Dniestru postąpić; ale ná tym že mieyscu, ták wielki y Potężny Monarcha, Kolumny Szczęścia, y Wiktorię swoię, w Popiele Ruiny Kozackiey postawił. Sprobował Męstwa y Fortuny. W. K. Mości Vsym Mürzá Morawski; & impar Fortunæ, Bar z Fortecæ W. K. Mości, iako własnemu Panu, y siebie Sámego Arbitrio Viatoris oddał. Ná Imię y ná Szczęście W. K. Mości, Ho-hoł z Podolskim y z Bracławskim Połkiem przyszedł, y dali się w poddaństwo: Atámán Kosowy Sirko, szedl'vocatus od W. K. Mći, z Zadnieprską Miliczą in obsequium dawnci mu Panu. Zá staraniem y Szczęściem W. K. Mći Præsidium Tureckie w Raszkowie wycięte, a Koronne wrowadzone Krymskie y Nahayskie Ordы, z Pol Vkrainiskich spędzone. Miasta Vkrainiske nad Bohem y Dniestrem odebrane, y Præsidijs Regni osädzone. Vkrainá, Patrimonium Reipublicæ, ná ktorey utrzymanie, KORONA P O L S K A ták wiele Millionow wysypała, ták wiele krwie Synow własnych odważyła; Oycowskim staraniem, dzielnością, y Szczęściem W. K. Mości in Obsequio Reipublicæ zatrzymana, a lubo nie wszystka; ná wygubienie iednak Bisurmańskiego Narodu, y Obcych Pánów obtentum, dobitze zákrawioná. Y teć są przednich Státistow y Wojennikow Artes, in Virtute Béłzebub eijcere Dæmonia, Doznały Męstwá, Vmiciętności, y Szczęścia W. K. Mći

ták

ták roczney Kámpánicy, Woyská Tureckie, y Ordý Tá-
cárskie; z ktorymj okrutny Imbráim Pássá, z Hánem
Krymskim w Vrywczą imbellem Turbam wojując; iner-
mies, y glebae adscriptos w Niewolą zabierając; Zamki y
Fortece mnichysze nicopatrzone deplanując? nieśmiał ni-
gdy z ták wielkiem Woyiskami swoimi, aperto Marte in
aciem descendere, ále raczey raz kílká o Woyiská, y Oboz
W. K. Mości otárszy się, wolał zdrowie własne Vnosząc
inglorius z Granic W. K. Mości Vstapić; ániżeli Szczęścią
W. K. Mości, y městwá sít Polskich dubio Marte expe-
rii. Tegoroczna zaś Kámpánia, czy nie iasnym dowo-
dém Szczęścią, Vmiciętnością, y Odwagi W. K. Mości zo-
staie? czy nie Oczywiście Městwá, y džielności Koronnego
Rycerstwa wszystkim pokazuje? Dwakróć Sto Tyśięcy lu-
du Bisurmańskiego Säytan Imbráim Pássá, Serdar Woyisk
Tureckich, z Selim Giereny Hánem Krymskim ná Pokućie
wprawdził; Woyisko ledwie nie rowne Xerxesowemu;
chicac effusā barbarię, in Penetralia W. K. Mości, przez
Pokućie, irrumpere; Mieczem y ogniem wszystko spu-
stoszyć, y oraz wszystkich viuos deglutire. Straszna to
była wszystkim Nowinā; y było nad czym zadrzeć, widząc
inundationem Gentium; sprzyięgłych, y chciwych ná
połknięcie Vtrapionej Polski. Były te in promptu
Consilia v niektórych strwożonych ob continua pericula;
iako naydalej trzymać się od Nieprzyjaicielā. Jedni się
obawiając, aby tá przedka wyjazdu Wászey K. Mości
ná Nieprzyjaicielā pernitas, nie była in pernicem; a
zgoła, żeby nie była iakaś violentia impellentium Facto-
rum, ktore pospolicię trahunt, vt præcipitent. A drudzy
zle wrożąc, iako to zawsze in dubijs pessimus Augúr Ti-
mor, załował wyjezdziącego na Woynę Pána; y le-
dwie tego nie mówiąc, co nigdy V R B A N Czwarty
Papież, o iadącym do Neapolim Konadyńie, przeciwko
Karolowi Cesárzowi mówił, Innocens hæc victimam ad

C

Aras

Aras dicitur. Inszi, insze w tym mieli speculacye. Et erant quos pericula ~~Fratrum~~^{Fratrum}, aut propinquorum proprijs stimulis incenderent; a zgołá ledwie nie wszyscy. Woyna długa wyśilońi, y zniszczoni, tuta disserebant, & præsentia quam vetera, & periculosa malebant. Tákich, y innych wiele dyskursow bylo; y chwiály by się były cowiedzieć poki, te chcących, y niechcących na obiedwie strony dyskuruiących Rády, donec labentes Consilio Patres firmaret Auctor; gdybyś był W. K. Mość swoią Resolucią nie uczynił końca; zdrowie swoie, równo z infizami na Szánc niosąc; żadnych dyssuázyi, ani żalow, y Kommiéracyi nie słuchając; y resoluté záraz na Koňá wsiadając; iakoby to do W. K. Mości, Poëta niegdy mowiąc.

Occurritq; suo libens
Fato, nec queritur mori:
Rex est, qui metuit nihil.

Stánałs W. K. Mość z Rycerstwem swoim w Oczáchi Nieprzyjaicielowi; y Szczęśliwie záraz pod Woyniłowem, Máchometánskich ludzi náráziłs.: Czym Musulmáni exacerbati, y tym bárziey furore exardescentes, generálna potrzebę, y Szturmy gotowali. Bo záraz Hán Krymski, z swoimi potężnymi Ordámi, pod Woyską W. K. Mości podemknął; a Imbráim Sáytan, z drugimi Paszami, z Woyskami dáleko większymi, niżli Listy referebant, blisko stánał; y Sto kilkádziesiąt Dział in Conspicu Woyńska W. K. Mości postawił; a niemieszkając Batteryę dla Dział usypawszy; Ognistymi Gránatami, y Piorunami na Woyską W. K. Mci w Szykach stojace, bez przestanku detonuit. Strzelał ustawicznie Saytan, a Bog Chrześciański sam Kule roznoiła. Przeszedł y Świecę Rzekę Nieprzyjaiciela; y Syn Hánski z Ordámi w kilkunástu Tyśięcy wyprę-

wyprawiony, aby nie tylko à fronte, ale y à tergo, Wojská W. K. Mości impeterentur; ale toties za laiską Bożą zniemala swoich kleśkà reiecti, y wzięli zawsze dobry Repres. A widząc Bisurmáni szczupłe siły Polskie, y dosyć niewielkie Wojsko; a wważając iako wszyscy odwaźnie czynili, iako się mążnie z nim potykali: z wielkim podziwieniem mowili, y mowią, co niegdy o Rzymianach Zwyczężonych Pyrrhus mawiał: Non ut alijs Gentibus inest, sed verē cum iacenti Polono luctam esse, magisq; tunc metuendum. Tak się bowiem mążnie Wojska W. K. Mości sprawiły; y odwaźnie czynili; lubo iniquo Loco stały; że im była Necesitas in Loco, Spes in Virtute, Salus ex Victoria. Waszā zaś Krolewska Mość, Pan Nasz, z Wodzami Ich Mościami Oboygá Narodów, że wszystkich Stron velut Obsidione przez dni Kilkanaście arctatus; miałes eundem, per Seria, per iocos animum; y pokazałes wtey okażeey Światu: Fortes & Strenuos Viros, etiam contra Fortunam insistere; y wstawiczną pilnością, a niesteskonianą pracą, Mądrą y dźiwne biegłą w rzeczach rostropnością; Multa quæ natura impedita erant, Consilio expediebas. Jednym słowem W. K. Mość, Osobą swoją Panską, y garścią prawie odważnego Rycerstwa, Fata Republicæ, y Salutem Cuium Narodu swoiego piastowałeś. A zatym zaiuszony Nieprzyjaciel, przez dni Trzynaście, kilka Tyśięcy Kul z Wielkiej Armaty, y nad to kilka Set Gránatow, y Bomb Wielkich, w Oboz W. K. Mości wrzućiwszy; Kulami, Gránatami, y Bombami Mайдan poorawszy, sprobowaſzy po kilkakroć, y Bitwy w Polu; approsowaſzy się z wielkim swoim Obozem na skape Sczelenie złuku do Approsów Koronnych; przeciągnawszy tak długo Traktát, y iuż prawie żerwawszy; a potym go, iako y pierwsze swoje deklaracye reassumowawszy; primus Pacem petijt: Waszā też Krolewska Mość Pan Nasz, mając onę Regnantium Maximę w Świezcy,

Pámięci, Bellorum egregios fines, quoties, ignoscendo
transigitur. Wiedząc Vota Senatūs Populiq; Poloni; á
dobro Pospolite osobliwie vwarzaiac, wolałs Wászā Kro-
lewiska Mość, Securitati, antequam vindictæ consulere.
Y teć sā właściwe Regnantium Artes; Consilio res exter-
nas moliri, Arma procul habere: bo iako vczy Polityk;
Sapientibus, quietis & Reipublicæ cura, leuissimus quisq;
& futuri improudus, spe vanâ tuimens. Nie wiele wsko-
rał Annibål, lubo, Mądry, Waleczny, y Szczęśliwy Wodz
że ostro ná Ságuntyny nástapiwszy wniwecz ich obrocił.
Y Bárdanes Król, nie mądrze vczynił; że mając Woynę
Wielką w ktorey mu szło ocale Królestwo, w drugą Woynę
lubo mniejszą wplatał się z Seleucitaini, którzy lubo-
go byli vrázili; miał iednak czasowi się accommoduiac, po-
gladzić wszytko; ale Bárdanes ira magis, quam ex vsu
præsenti accensus; dał przez to gorę Nieprzyjaciółom swo-
im, y vtrácił Królestwo. Zaluie dotąd HISPANIA
że ták ostro ná Niderlańczyki REX CATHOLICVS
PHILIPPVS Wtory nastepował; bo by do tąd cale,
y spokoynie Państwo mieli; y tymi pieśniadzmi, co ie ná
Woynę wydali, nie tylko Belgium, ale y same Asią mogli
byli zapłacić. Y ták HISPANI intzym pretensi, ná
piądz nie pozwalaiac; teraz swoic łokciami y Arszynami
tracić muszą. Potężni byli niegdy y szczesciu vtaiący
Parthowie; Królowi iednak ich dobrze rądzano; aby rá-
czej przyjaźnią, niżli Woyną Rzymiany mogli sobie znie-
wolić; a Ligę z nimi vczyniwszy, bárziey się vmočnił.
Vologessen, melius societate Romana, quam damnis mu-
tuis Genti Parthorum consulturum. Monarchia Rzym-
ska, ono naślawniejsze ná Świecie Państwo, przed kto-
rej drżał Świat potęgą, tym vrosło, tym swoy szeroki
rozlog przeciagnęło; že rożne Narody, y nie chętnie, y nie-
przyjazne, y grube, y dzikie, y nie sworne, do siebie przy-
mowało; fuitq; Receptaculum, & Vicinorum, & vitio-
rum

rum. Vmiał Rzym on Sławny, Hostibus benē vti; Nie-
przyjaćioły transformować w przyjaćioły; a dostatki ob-
cych Państw do siebie per Foedera Pacis gárnać; y potym
się nimi zmachniąć. At Conditor Noster Romulus, tan-
tum Sapientią valuit; vt plerosq; populos codem die
hostes, deinde Ciues habuerit; mowił niegdy Caius Cesarz
▼ Senacie Rzymiskim. Takie, albo insze Regnantium Ma-
ximas W. K. Mośc iako Pán Mądry mając ná dobrey pámieci,
Pokoy od Lat Trzydziestu w Polscze poządany, z
łaski Bożej, Państwom y Narodowi swoiemu sprawiłeś:
zā który W. K. Mości Pánu Naszemu Miłościwemu vni-
żenie dźiekuięmy. Niechaj inszi mowią, co chcą; ale
Ægræ, sauciæq; Republicæ quiescere oportuit, ne ipsa
curatione, vulnera rescinderentur. Chwalił ieden Chro-
nikář Rzymski MARCV M ANTONIVM. Cesárz
Wielkich Cnot Páná, nad którego, ani w rozum, ani w
sposobność do Rządów, ani w vmyśl Pański, nie miał
R Z Y M większego: Marcus Antonius, ærumnis pu-
blicis, quasi defensor obiectus est. Ná te Historyká slo-
wá, y my reflexya vczyniwszy; widziemy y vznawamy
nad sobą wielką opatrznosć łaskawego Niebá; które nie-
chęć zagubić Korony Polskiej: y tego vbogiego Miasta
zatrącić; dalo Nám W. K. Mość, Páná ták dobrego, tak
Mądrogo, ták pracowitego, ták nieustrászonego, ták szczę-
śliwego: bo inszy, pewnieby temu w takie nieszczęsne, y
okrutne Republicæ Fata, nie podobał. Zaczym beśpie-
czanie slow Historyka tego, ku większey ozdobie y sławie
W. K. Mości zażyię: IOANNES TERTIVS REX
POLONIAE INVICTVS, ærumnis publicis quasi
defensor obiectus est. Etenim nisi ad illa tempora natus
esset, profecto, quasi vno lapsu ruissent omnia STATVS
POLONI. Credo diuinitùs attributum, vt dum Mundi
Lex, seu Natura, aliudue quidpiam hominibus incogni-
tum, mala gignit: Rectorum Consilijs, tanquam Medi-

D

cinæ

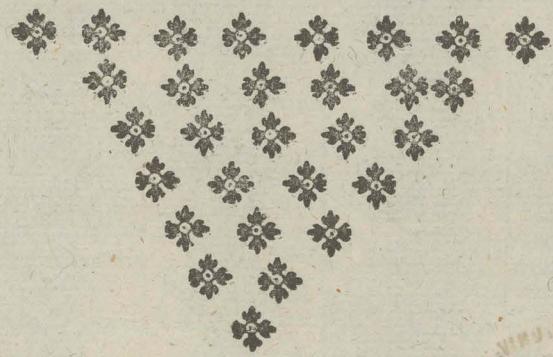
cinæ remedijs leniatur. Ták wysoką W. K. Mości Páná Nászegó Fortunę Rozum, Vmiciętność y Męstwo, Christianus miratur Orbis, Victor Veneratur hostis: L E O P O L I S, Beneficiarya Ciuitas W. K. Mości genibus aduoluta, adorat. Iestesmy wierní Poddáni, Oraz y Beneficiary W. K. Mości Páná y Dobrodzieja Nászegó Miłościwego z Woyny Świętey, Saluum & Incolumem, z wielką radością witamy. Empti sumus ex Lapide; rzekę więcę; Empti sumus ex Sanguine W. K. Mości, ná ktorych Konserwacya, nie tylko Pánskicy swoiej Szkátuły; ale y własnego zdrowia, własney Krwie swojej W. K. Mość nie załowałeś; głowę swoją zdrowie Násze od wszelkiego Niebespieczęństwa ták wielekróć zasłoniwszy. Słusznice tedy tym Tytułem Niezwyciężony K R O L V. W. K. Mość Páná y Dobrodzieja Nászegó Miłościwego wita L E O P O L I S, álbo łaskę Wászey K. Mości conseruata I O A N N O P O L I S. Zyczac W. K. Mości dobrego y dlugoletniego zdrowia, Szczęśliwego y spokojnego in Annos & Tempora Pánowania.

Takim Tytułem, Wielkim Męstwem, y Szczęściem Iego Krolewskicy Mości Páná Nászegó zárobionym. Wászę także Krolewską Mość, Niezwyciężoną KROLOWA, Páni Nászá, Miasto LWOW, ábo I A N P O L z radością y wesoło wita; wienszuiąc Wászey Krolewskicy Mości, Pániey Naszey Miłościwcy, ták wysokiej Iego K. Mości Pana Nászegó Fortuny, y Sławy Nieśmiertelney, przy dobrym zdrowiu. Pomnie dobrze, że oni Bogowie Pogáńscy wszyskie słodczy w iedzen skupiwszy Rostruchan, ná prezent Boginię Cybeli oddáli, dla tego, że ją zwali Matrem Bonae Spei, Matką dobrey nadzieje. Y My Lwoviánie te wszyskie, krwawey Prace, trudow Wojennych, Odwagi, Męstwá, Vmiciętności, y Szczęścia Iego Krolewskicy Mości Pana Nászegó, smaki, w iedne słodycz nieśmier-

Páná
Chri-
E O-
us ad-
Bene-
Miło-
z wiel-
z wię-
orych
ále y
Mość
kiego
isznic
W. K.
wita
erua-
i do-
koy-

19

nieśmiertelney Sławy żebrawszy, nie komu inżemu, tylko
W. K. Mości Páńicy Nászey presentuiem; a oraz Wász
Krolęską Mość, Matrem Bonę Spei, & Patrię, Matką
dobrey Nadziei, Matką Oyczyzny nazywamy: Zycząc te
go Wászey Krolęskiej Mości Páńicy Nászey Miłościwcy
co v Polibiuszā pro Throno znalažlem. Non discedas
Terris, videoas Nepotem: iedno tylko ostatnie Słowo Ne-
potem odmięnie; a rzekę: Nicodchodz Wászā Kro-
lewską Mość, z Swiatą, aż Syna na Throńie obacysz. A
żebyś Waszā Krolewska Mość Páni Nászā Miłościwa
między tymi słodyczami, Szczęścia, y Sławy Iego Krole-
wskiej Mości Páná Nászego Miłościwego, ieszczę y tę
słodycz, y poćiechę miałā: Videoas Filios Filio-
rum Tuorum, Syny Synow swoich oglądać
Wászey Krolęskiej Mości Páńicy ná-
szey Miłościwcy Sercem
y vsty Zyczę.





Biblioteka Jagiellońska



stdr0021331

